

אישהקנוניו

אבריאל (איבראל) אהור, 38, הוא כיום האיש הקרוב ביותר לדוד בן גוריון. בלתי-אהוד ביותר על רוב שרי מפא"י ועסקניה, מסוכסך גם עם כמה מחברי קבוצת המנהלים, בעיקר עם שר המסחר והתעשייה פנחס ספיר, שסילק אותו בשעתו מתפקידו כמנהל כללי של משרד האוצר.

לידי וינה, שם היה מדרך בתנועת הנוער הציונית, עלה לארץ בשנת 1939, הצטרף למשק נאות-מרדכי הבלתי-חלוי, אך עסק בעיקר בשליחויות ובפעילות ההגנה. בתפקיד זה משך את תשומת-לבו של בייג'ה, הועבר לפעולה מטעם הסוכנות בשורת האינטליגנס הבריטי, פעל בתורכיה כשליח הסוכנות ובמגע עם האינטליגנס. בתפקיד זה הסתכר בפרשת הסגרתו של יואל בראנד לידי הבריטים, שנידונה בהרחבה במשפט קסטנר. לפני מלחמת-העצמאות נשלח לציכוסלובקיה בעניני רכש נשק להגנה. בתפקיד זה נחל את הצלחתו הגדולה הבולטת, עם השגת נשק ציכי לצה"ל, אולם פעילי הרכש בארצות אחרות טוענים כי הפריע להם בעבודתם. כציר ישראל ראשון בציכוסלובקיה הונכר במשפט סלאנסקי, נוטר מאז שנאה עזה למרדכי אורן. אחרי המלחמה נתמנה תחילה למנהל משרד ראשי-הממשלה, ואחר-כך כמנהל האוצר. לא הצטיין בשני תפקידים אלה. הורחק על-ידי מתנגדיו, ובראשם לוי אשכול, שטענו כי ניהל מאחורי-הקלעים מסע-הסתה נגד משרד-האוצר, נגד השר הראשון אליעזר קפלן ופקידיו. בזמן האחרון הקים לעצמו ממלכה פרטית בקריית-שמונה, אחראי במידה רבה למצב במקום זה שהסעיר את העתונות ושינוותה בדו"ח מצצה על-ידי העולם הזה באחר-הגלויות הקרובים.

אבריאל הוא הדמות הבולטת באגף האזרחי של מפקדת בן-גוריון, מושך חוטים רבים, וממחה להפצת שמועות בעתונות, בעיקר על עצמו, אינו מצטיין ברכישת לבבות אלא בתכנון טכטיסים.

אין כאן שום ענין של דעות או של קו. איש כמו פנחס לבון יכול להיות קרוב בהשקפתו הבטחנית לאחד ממפקדי הגורר-דיה החדשה. אולם מפרידה בין השניים תהום. לבון הוא עסקן שגדל על ברכי העסקנות ואינו יכול להתקיים באקלים אחר. המנהלים-הכלליים, הקאמארילה של בן-גורר-יון, הם בני אקלים אחר, זן אנושי שונה.

מי הם האנשים החרישים? כיצד התי-לכודו? מה מאחד אותם? איך הם מאורר-גנים?

אין הם עשויים מעור אחד. מלבד המכנה המשותף יש בהם כל השוני שבועולם. אחד דים מהם מוכשרים מאד. אחרים לא הוכיחו מעולם שום כשרון שהוא מלבד כשרון הפירסום-העצמי. פה ושם שונא אחד מהם את חברו שנאת-חיים. אולם מטרנם המשרי תפת מכריחה אותם לשתוף פעולה. המי-טרה היא רודנות המנהלים.

בצד האורתי בולט כרובץ ביותר אהוד אבריאל. הוא וחברו, טרי קולק, הם הכוונים הגדולים במיקוש פולחן ה"זקן" וזה עיקר זכותם לתהילה. הם "מאכרים" אוסיניים, ללא שום הברקה של מחשבה עצמאית או קו עצמאי. הם ממלאי-שליחות. אבריאל הוא בעל היד החזקה. קולק הוא איש כפפת-המשי. שניהם חובבי פרסומות, בניגוד לחבר אחר של החבורה, שמעון פריס, מנהל משרד-הבטחון.

טיפוס אחר לגמרי הוא פנחס ספיר, שר המסחר והתעשייה. כיום הדיקטטור ה"מעשי של כל עניני המשק. ספיר הוא ה"יחיד בחבורה הדומה למנהל אמיתי" ל"מאנאג'ר" אמריקאי. הוא מומחה למקצועו. יש לו ברק שכלי.

אישם באופק מסתמנת דמותו הסימפא-סית של גיורא יוספטר, שבן-גוריון מי-ספח אותו לאחרונה במקומו של לוי אש-כול. שנאתו האישית של אבריאל לאשכול יכולה להיות קשורה למגמה זו. בצד הצבאי המבהבת אישיותו של ייגאל ידין, אדם בעל אמביציה פוליטית לוחשת, מבט ארוך-טווח וכשרון כמעט גאוני למשך את לב ההמון.

הם משתפים פעולה בכל מקרה רציני, ללא תבנית מובשלת, ללא משטר ונוהג מודקדק. האינטרס המשותף ברור לכל אחד מהם.

הם מקחים, בצדק או שלא בצדק, כי בשעת הצורך תצטרף אליהם תרודה איט-טראטגית חשובה - האגף הצבאי של ה"מפלגה" לאחרות-העבודה, המרוכז סביב יגאל אלון. האגף האזרחי עסקנים מסוגו של יצחק בן-אהרון, ימצא או בחזית אחת עם עסקני מסא"י המתגוננים, השנואים על המנהלים באותה מידה.

לזכותה של החברה יש להזכיר כי היא הופשית מנגע השחיתות, שרדק בעסקני המפלגה המודקדק-נים. אחרים מהם קנאים ממש ל"טוהר כפיהם. בצדם של הקארי-ייריסטים ישנם אידיאליסטים אי-מיתיים, המאמינים כי רק הם מסוגלים להציל את המולדת מי-אברון, וכי עסקניה-מפלגות מרי-בילים אותה לשואה היסטורית.

בשורה השניה השלישית ישנם עשרות ומאות אנשים פחות חשובים, שם נמצאים נחמיה ארגוב ויצחק נבון, מוכיזי בייג'ה, ח"כ אהרון רמז, אלוף שלמה שמיר ואולי בקרוב גם יוסף אלמוגי. היחיד שיש לו קשר עם ארגוני הפועלים, ואנשי הדור הצעיר במפא"י מסוגו של אלחנן ישי ואברהם עופר.

"הדור הצעיר" של מפא"י אינו גוף מ"גובש. הוא פוסט-ל כמה וכמה סעיפים. אולם יתכן מאד שלפחות חלק ממנו יצטרף בכוא היום, יחד עם בני המושבים, למחנה המנהלים.

הדבר לא יהיה חשוב כשלעצמו. אין משי-קל רב לקבוצה קטנה זו. אולם כאחיה בתוך המפלגה להפיקה המשטר במפלגה, עלול הגוף הזה להיות בעל ערך בעיני המנהלים.

ישנן בין המנהלים כמה שנאות יסטוריות. אבריאל שונא את ספיר, וספיר שונא את אבריאל, אלחנן ישי שונא את פרס, ונחמיה ארגוב שונא את אלחנן ישי, שכמעט הצליח לדחוק אותו מחוג בייג'ה, שעה שבן-גוריון יצא לשדה-הבוקר וארגוב נשאר בעיר. רק פולה הצילה את

מאשר כמנצח. הוא ניהל את הבחירות (והפסיד אותן) תוך לראשות הממשלה. החדש נעשה הנסיון השלישי.

הפעם הצליח. בהתקפת-מתן גדולה אחת, ללא קבוצה מסובכת ואמנותית, סולק משה שרת בצורה משפילה ומחפירה. הדבר היה הרבה יותר קל מכפי שאפשר היה לתאר.

זאת היתה הפריצה - אחרי ארבע שנים של מאמץ הסרסבלנות.

עתה היתה הדרך סגורה. שלטונו של בן-גוריון הובטח ללא מתחרים. המיבצר החזק ביותר נגדו, משרד-החוק, נחשף מביצוריו. צורך למעט כאגף-שמונה למשרד-הבטחון, בו שולטת הקאמארילה.

מחפנת המנהלים ניצחה כפי-כוב הראשון.

אפשר למצוא לתהליך זה דוגמה ב"תולדות הרפובליקה הרומאית. ככל דובר מה, אין היא מדויקת. אולם היא מדגימה את התהליך.

ברומא שלט הסינאט. הוא לא היה דימר-קראטי. הוא היה מורכב מאוסף של אצילים ובכירים, שואגו קודם כל לעצמם. אולם קנאתם ההדדית מנעה את הרודנות, ואיך שהוא שמרו יחדיו על גורל מדינתם.

מתוך השכבה הזאת קם איש אחי, שחיר-סל אותה יוליוס קיסר. הוא הקים את הרודנות. הוא ויררשו הקיסר את עצמם במפקדי צבאם, טיפחו את מנהיגי חיל-המשמר הקיסרי. חיל זה הגוארדיה ה"פריטוריאנית, השתלט בהדרגה על הקיסר. הוא הפך שביי בידי מפקדיו, ובסופו של דבר מינו הם את יורשיו.

בישראל שלטה עד כה קבוצה של עסקני מפלגות, המרוכזים בי-עיקרם במפא"י. ישנם בארץ סמי-מנים דמוקראטיים רבים, כגון ה"חופש" ו"כתוב מאמר זה. אולם אין כה משטר דמוקראטי - לא העם, ה"דמוס", שולט בה. שולטים בה חברי הסינאט - צמרת מפא"י ושותפיהם בשאר המפלגות.

סינאט זה מורכב מהרבה אצילים עצי-מאיים, השולטים איש איש על דוכסות קטנה משלו. פוליטי, כלכלית או תעמו-לית. אין בו סיעות נוקשות. אכירי המני-גנון, האיגוד המקצועי, החברות הכלכליות והסוכנות, מתלכדים פעם כך ולמחרת היום אחת. כמו קלאודיוסקופ של ילד, מסתדרים עם כל סיבוב, מאות גרעיני-כוח בתמונה החדשה.

היה לזה יתרון גדול אחד: שום אדם יחיד לא הצליח לרכוז בידי עצמו די כוח כדי לחסל את חרויות-האדם. כל נסיון כזה חוסל בעוד מועד על-ידי שאר העסקנים, שחררו לגורל עצמם.

חיפולו של משה שרת היה פגיון לבנו של מושטר זה. הסינאט הי-מפא"י לא היה מסוגל להציל את חברו. במקום שלטון הצמרת בא-הקיסר - דוידוס בן-גוריונוס.

אחורי הקיפף החדש מודקרות הדמויות האפורות של מפקדי חיל-ה"משמר. כמו אלופי הגוארדיה הפריטוריאנית של ימי רומא, הם עלו לגדולה הודות ל"כשרונם לומר" כן! כן! כשרון זה נותן בידיהם כוח רב.

כי הכינכונו הוא אופיום לקיסר. מי שמתרגל אליו שוב אינו יכול לוותר עליו. הקיסר המתחיל לחי-שוכ את עצמו לאלוהים, זקוק ל"כוחני פולחני.

בידי הכנכואים ישנו גם כלי אחר: מני-גנוניה-חושף. בן-גוריון התמכר מזמן לסם-משכר זה. הוא אהוב לדעת לא רק מה מתכוננים יריביו ומתחריו לעשות בזירה הפוליטית. הוא רוצה גם לדעת איפה בילו את סוף-השבוע, עם מי הם נפגשו ומה דובר במגשיה. עד לפרטים האינטימיים ב"יותר. גם זה הרגל שאדם אינו יכול להי-גמל ממנו.

כך מתגברת בהדרגה השפעת מנהלי-החצר, המשתרלים לחסל את השפעת צמרת המפלגה והשנואים על צמרת זו.

אלה הם כמה מן

אישהקשר

פרס (פרסקי) שמעון, (32) נשוי ואב לשני ילדים, המנהל הכללי של משרד-הבטחון בנגוד לרוב חברי קבוצת המנהלים, אין הוא רודף פרסומת אישית, מעדיף לפעול מאחורי הקלעים. פרס הוא חולית-הקשר בין האגף האזרחי והלא-אזרחי של הקבוצה, תופס על כן עמדת-מפתח במערך הכללי.

ליד חישניבה בפולין שבא ארצה כילד, חניך בית-הספר העממי בפרו בתל-אביב ובית-הספר התיכוני למסחר וגאוגר, חבר גרעין הנוער בקבוצת אלר-מות, החל בקאריירה שלו כגזבר הקיבוץ.

משך תשומת-לב כאשר עמד, כמזכיר כללי של תנועת הנוער העובד, בראש המערכה להשלת מפא"י בתנועה, שהיתה קודם לכן כללית. עבר משם לפעילות במנגנון מפא"י, היה ציר ממא"י בקונגרס הציוני בבאול ב-1946, עלה לגדולה בהגנה והיה בימי המלחמה אחד האחראים לעסקי הרכש.

במדינה התפתחה קאריירה של פרס במהירות מסתרת והוא טיפס בהתמדה בסולם משרד-הבטחון, תחילה כמזכיר, אחר-כך כראש משלחת בארצות-הברית ומאו 1952 כמנהל הכללי של המשרד. פרשת שייקה ירקוני ופרשות אחרות, שהטילו צל על משרד-הבטחון, התפתחו בתקופת כהונתו.

כמנהל משרד-הבטחון פועל פרס בקשר הדוק ביותר הן עם שר-הבטחון, דויד בן-גוריון, והן עם הרמטכ"ל, משה דיין. מתנגדיו מאשימים אותו שתהדיר למקומות אחראים רק אנשים הנאמנים אישית לבן-גוריון, סילק ותיקים שלא נמנו עם חסידי קו זה (בעזרת זכיונות שונים). כמו אבריאל, שוא פרס בחוגים רחבים של צמרת מפא"י, על אף היותו חבר-מפלגה מובהק.

המצב והחזירה את ארגוב לקודש הקדשים. אולם שנאות קטנות אלה אינן יכולות לשנות את המגמה האינסטינקטיבית המאור-חדת של המנהלים. אסילו ינשור אחד בדרך, אסילו יצטרף אחר חדש - המנהלים לא ישתנו.

לרשותם עומדים, כמובן, מנהלי מנגנון-החושך ומפקדי המשטרה, יתוקאל סהר ו"עמוס בן-גוריון, שהם כלים קטנים על לוח-השחמת.

זהו הגורמדיה החדשה. כבר עתה מרוכז בידי כוח אדיר. כבר עתה יש באפשרותם להכריע את גורלם של מאות-אלפים. בהש"חאה לכוח זה, הרי חבירה-כנסת, שרים מי-סוגו של פנחס רוזן, עסקנים כמו מרדכי נמרזי, הם אנשים חכרי חשיבות ממשית. הכרעות גורליות אינן מוכרעות בישראל בממשלה או בכנסת. כי מזה מן החברות הגורליות ביותר בשנה האחרונה הוכרעו במקום

אחר. חברי הממשלה קראו עלי-הם בעתונות.

ה תפקידו של בייג'ה, במישחק זה? האם הוא דומה לרב שיער את הגולם ולא ידע איך לחסלו, או לשולטן המגדל באוסן מתוכנן צמרת של עבדים כדי לשי-לוט באמצעותה?

אין ספק שבייג'ה, חושב את עצמו ככנות לדמוקראט אמיתי. אין ספק שלא פעם ניסה להרחיק את האיש המסוכן ביותר שבחבור-רתו. אין ספק גם שעסקני מפא"י החזירוהו בשעתו משדה-הבוקר בטענה שרק הוא לבדו יכול לרסן את אנשיו ולמנוע בעדם להכניס את המדינה ביני-לילה להרפתקה הרתי-אסור-גות.

אהדיו בין ראשי המפלגה סבורים כי חסידיו הם הרוחמים את בייג'ה בדרך-דיקטטורה, כמעט בעל-כרחו. הם מטילים את כל האשמה על אי-כשרונו המובהק של

